

eip-agri
AGRICULTURE & INNOVATION

Projekti z več akterji v okviru programa Obzorje 2020

financira ga

Evropska
komisija

SL

Projekti z več akterji v okviru programa Obzorje 2020

S programom Evropske komisije Obzorje 2020 se zagotavljajo sredstva za raziskave in inovacije za obdobje 2014–2020. Z njim se podpirajo projekti na številnih področjih, med katerimi so „prehranska varnost, trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, morske in pomorske raziskave ter raziskave celinskih voda in biogospodarstvo“ (družbeni izziv 2).

V številnih razpisih na podlagi tega programa se zahteva, da se pri projektih uporabi „pristop z več akterji“. To pomeni, da morajo biti projekti osredotočeni na dejanske težave ali priložnosti, s katerimi se srečujejo kmetje, gozdarji ali drugi, ki potrebujejo rešitev („končni uporabniki“). Pomeni tudi, da morajo partnerji s komplementarnimi vrstami znanja – znanstveno, praktično in drugo – združevati moči od začetka do konca dejavnosti projekta. Tako se lahko s projekti, pri katerih se uporablja pristop z več akterji, razvijejo inovativne rešitve, ki so bolj pripravljene za uporabo v praksi in se nanašajo na dejanske potrebe. Poleg tega bodo tisti, ki so jim rezultati projektov neposredno namenjeni, bolj motivirani za njihovo uporabo, saj so bili vključeni v njihovo ustvarjanje. Pomagali so namreč pri oblikovanju projekta, vanj so vložili svoje zamisli in prispevali mnenja, zato čutijo, da so solastniki ustvarjenih rešitev.

V tej brošuri so predstavljene koristi pristopa z več akterji. Vključeni so nekateri primeri projektov programa Obzorje 2020, pojasnjeno pa je tudi, kje najti njihove rezultate.

Kazalo vsebine

Projekti z več akterji v okviru programa Obzorje 2020.....	2
Spodbujanje interaktivnih inovacij in inovacij na podlagi povpraševanja.....	3
Študija primera - DIVERSIFOOD.....	4
Študija primera - TREASURE.....	5
Razširjanje rezultatov projektov z več akterji.....	6
Viri za projekte z več akterji.....	7
Infografika.....	8

Spodbujanje interaktivnih inovacij in inovacij na podlagi povpraševanja

Tradicionalni linearni model „prenosa“ znanja od zgoraj navzdol, tj. od znanstvenikov na kmete, je vse bolj zastarel: tok znanja ni več le enosmeren. Izzivi v kmetijstvu in gozdarstvu postajajo vse kompleksnejši, zato jih je treba razumeti z vseh zornih kotov.

Za zagotovitev prenosa rezultatov projektov v prakso je ključnega pomena sodelovanje. Prav temu je namenjen **pristop z več akterji**. Z njim se povežejo pravi ljudje iz znanosti in prakse ali druge osebe, ki lahko pomagajo pri uresničevanju cilja projekta. Upoštevajo se torej vse izkušnje in znanje, partnerji pa rezultate ustvarjajo skupaj in tako rešujejo dejanske težave.

Sodelovanje med vsemi temi različnimi partnerji pomaga tudi pri uporabi rezultatov in obširnem komuniciranju od samega začetka projekta.

Interaktivne inovacije v praksi

S pristopom z več akterji se v praksi uresničuje „**model interaktivnih inovacij**“, ki ga spodbuja EIP-AGRI. To pomeni, da znanje sooblikujejo osebe iz prakse, znanstveniki, svetovalci, podjetja, nevladne organizacije itd. Pri tem se upoštevajo različne razsežnosti, vključno s tehničnimi, organizacijskimi in družbenimi vidiki, kar na podlagi „**sistemskega pristopa**“ pomaga premostiti vrzel med znanostjo in prakso.

Model interaktivnih inovacij uporabljajo tudi operativne skupine EIP-AGRI, ki se ukvarjajo s posebno težavo ali obravnavajo priložnost na lokalni, regionalni ali državni ravni ter združujejo partnerje več različnih strokovnih profilov. [Več informacij](#).

V besedilu številnih razpisov v okviru programa Obzorje 2020 za agroživilske ali biogospodarske projekte se izrecno zahteva, naj se pri predlogih uporabi pristop z več akterji. V takem primeru morajo projekti izpolnjevati določeno število zahtev v zvezi s pristopom z več akterji. Glej infografiko na strani 8.

„Ne uporabljaj samo svojih možganov, ampak vse, ki si jih lahko izposodiš.“

Woodrow Wilson, 28. predsednik ZDA

„Vrednost ideje je v njeni uresnitvi.“

Thomas Alva Edison,
izumitelj žarnice

„Razsvetljenje nastopi ob trku stališč.“

Nicolas Boileau, francoski filozof

Študija primera - DIVERSIFOOD

Projekt z več akterji v okviru programa Obzorje 2020, ki se je začel leta 2015

Spodbujanje raznolikosti kmetijskih rastlin in mreženje za lokalne visokokakovostne sisteme živil

Raznolikost kmetijskih rastlin, ki se gojijo v EU, se zmanjšuje, medtem ko so zlasti za ekološko kmetijstvo in kmetijstvo z majhnimi vložki potrebne sorte kmetijskih rastlin, ki lahko uspevajo tudi v raznolikemu in spreminjajočemu se okolju. Pri projektu DIVERSIFOOD se iščejo načini za obogatitev raznolikosti kmetijskih rastlin in proizvodov, pridobljenih iz teh rastlin. Namenjen je okrepitvi „prehranske kulture“ ter odpornosti in ekonomske sposobnosti preživetja lokalnih živilskih verig in kmetijskih ekosistemov. V okviru projekta se ocenjujejo genski viri ducata premalo izkoriščenih in pozabljenih rastlinskih vrst za ekološko kmetijstvo in kmetijstvo z majhnimi vložki ali za obrobne/posebne razmere.

Pristop z več akterji v okviru projekta DIVERSIFOOD

Konzorcij projekta DIVERSIFOOD povezuje celotno živilsko verigo: od genskih virov do trženja. Osrednjo skupino sestavljajo mreže kmetov in varuhov semen ter raziskovalci, ki so vključeni v ekološko kmetovanje ali participativne raziskave. Partnerji zagotavljajo komplementarno strokovno znanje in predstavljajo različne okoljske razmere iz celotne Evrope.

S projektom se z degustacijami, dnevi kmetij, dogodki za izmenjavo itd. dejavno nagovarjajo kmetje, peki, potrošniki in druge osebe, ki še niso vključene vanj.

„Pristop z več akterji v projektu DIVERSIFOOD pomeni dinamično organizacijo, pri kateri vse raziskave od semena do trga napredujejo skupaj in se medsebojno povezujejo, npr. s preskusi na kmetijskih gospodarstvih, organizacijo mreže za semena in označevanjem živil. Našega letnega srečanja se udeležijo vse različne vrste akterjev. Del letnega srečanja preživimo na kmetiji, ki sodeluje v projektu,“ pojasnjuje Véronique Chable, INRA, Francija.

www.diversifood.eu

Študija primera - TREASURE

Projekt z več akterji v okviru programa Obzorje 2020, ki se je začel leta 2015

Trajnostne verige prašičjega mesa, ki temeljijo na evropskih lokalnih pasmah prašičev, in njihovi proizvodni sistemi

Povpraševanje potrošnikov po visokokakovostnih, zdravih, regionalnih proizvodih iz prašičjega mesa narašča, zaskrbljenost zaradi vpliva proizvodnje živil na okolje pa je zelo razširjena. Projekt TREASURE je osredotočen na ohranjanje in razvoj lokalne dobavne verige z uporabo tradicionalnih virov za izboljšanje raznolikosti, dobrobiti živali in trajnosti v sektorju prašičjega mesa.

Pristop z več akterji v okviru projekta TREASURE

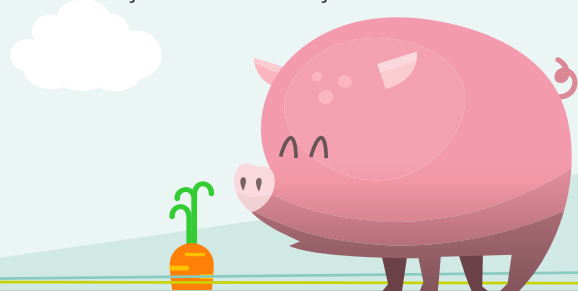
Kljub znova obujenemu zanimanju so številne lokalne pasme prašičev v Evropi še vedno ogrožene. Za vzpostavitev trajnostnih verig prašičjega mesa, ki temeljijo na lokalnih pasmah prašičev, so potrebni tako znanstveni dokazi o njihovi vrednosti kot tudi sodelovanje različnih akterjev.

„Projekt TREASURE smo začeli v okviru raziskovalne mreže o sredozemskih pasmah prašičev. Konzorcij smo razširili z združenji prašičerejcev, kmetijskimi svetovalnimi službami, kompetenčnimi centri za tehnologijo mesa in MSP, da bi zagotovili uporabo rezultatov ter izmenjavo znanja in izkušenj med partnerji, vključno z razvojem krovne kolektivne blagovne znamke. Ti partnerji imajo tudi ključno vlogo pri zbiranju genskega materiala in podatkov ter organizaciji poskusov na terenu,“ pojasnjuje Marjeta Čandek-Potokar, Kmetijski inštitut, Slovenija.

Vsak partner v projektu ima jasno in prepoznavno vlogo ter je vključen od faze načrtovanja pa vse do razširjanja rezultatov projekta. Poskusi na terenu se večinoma izvajajo v dejanskih razmerah, pri čemer znanstveniki in kmetje sodelujejo. Projektne naloge so oblikovane tako, da so za doseg projektnih ciljev nujna skupna prizadevanja.

„Priznavanje in izkoriščanje zmogljivosti različnih akterjev z raznolikimi, vendar dopolnjujočimi se kompetencami je pri projektih z več akterji ključnega pomena, da se premagajo kulturne razlike med znanostjo in prakso ter javnim in zasebnim področjem,“ pravi Marjeta Čandek-Potokar.

<https://treasure.kis.si/>

Razširjanje rezultatov projektov z več akterji

Če ste že vključeni v projekt programa Obzorje 2020, vzpostavite stik z uradnikom pri Evropski komisiji, pristojnim za ta projekt, in se pozanimajte, kako predložiti povzetek o praksah. Več informacij je na voljo tudi na spletišču EIP-AGRI.

Operativne skupine EIP-AGRI bodo povzetke o praksah pripravljale v enakem formatu.

Smernice za pripravo povzetkov o praksah

- ▶ Osredotočite se na **uporabne rezultate**: ne povzemajte projekta, ampak povzetek razdelite na kratke in jedrnate informacije, ki jih je mogoče nemudoma uporabiti v praksi.
- ▶ Izberite prave teme: informacije, ki jih kmetje/gozdarji ali drugi „končni uporabniki“ dejansko **potrebujejo**.
- ▶ Uporaba jezika: pri pisanju se vživite v bralca – ali je besedilo **zanimivo** za branje?

Povzetki o praksah EIP-AGRI

V okviru komuniciranja je treba pri projektih, pri katerih se uporablja pristop z več akterji, pripraviti kratke „povzetke o praksah“, v katerih so predstavljeni načrti in glavne ugotovitve projektov. Informacije morajo biti lahko razumljive in se zagotavljati v celotnem življenjskem ciklusu projekta.

Te informacije je zato treba zagotoviti v posebnem formatu („skupni format EIP“), ki je oblikovan tako, da se informacije o projektu in njegovi rezultati lahko delijo s tistimi, ki lahko uporabijo ugotovitve. Format vključuje: kratek in razumljiv **naslov**, **jednat povzetek** obravnavanega vprašanja, glavne rezultate in pripravljena priporočila ter **kontaktne podatke** za pridobitev nadaljnjih informacij. Vsebina predloženih povzetkov o praksah se lahko kadar koli posodobi glede na nove ugotovitve.

Edinstvena zbirka praktičnega znanja EU

Povzetki o praksah, pripravljani v okviru projektov programa Obzorje 2020, pri katerih se uporablja pristop z več akterji, in projektov operativnih skupin EIP-AGRI, bodo na voljo na [spletišču EIP-AGRI](#). S tem bo vzpostavljena **edinstvena zbirka praktičnega znanja EU**. Vsak bo lahko iskal informacije po temi, področju ali regiji. Ti praktični rezultati projektov bodo zlahka dostopni vsem bralcem ter bodo prispevali k izmenjavi znanja in dejavnostim mreženja EIP-AGRI, s čimer se bodo spodbujali stiki in vzajemno delovanje po vsej Evropi.

Ta edinstvena zbirka podatkov EU bo raziskovalcem omogočala, da opozorijo na delo, ki so ga opravili v okolju z več akterji. Tako delo bo verjetneje uporabljeno v praksi, to pa lahko raziskovalnim ustanovam pomaga prikazati in izmeriti **učinek** svojih raziskav, kar postaja vse pomembnejše za utemeljitev javnega financiranja.

Povzetki o praksah iz drugih virov financiranja

Uporaba skupnega formata EIP za predložitev povzetkov o praksah je dobrodošla tudi pri interaktivnih projektih, ki se financirajo iz vseh drugih virov. Zanja se je že odločilo več nacionalno financiranih projektov. S tem se bo obogatila podatkovna zbirka EIP-AGRI in povečale priložnosti za vzajemno delovanje po Evropi. Format je mogoče najti na [spletišču EIP-AGRI](#).

Viri za projekte z več akterji

Številni viri so na voljo za vse, ki želijo začeti projekt programa Obzorje 2020, pri katerem se uporablja pristop z več akterji, ali projekt, pri katerem se uporablja pristop z več akterji, vendar se financira z drugimi sredstvi. Navedeni so v nadaljevanju.

[Brošura EIP-AGRI o možnostih financiranja na podlagi razpisov za leto 2019 v okviru Obzorja 2020](#)

[Brošura EIP-AGRI o tematskih mrežah v okviru Obzorja 2020](#)

[Skupni format EIP-AGRI](#)

[Brošura EIP-AGRI o participativnih pristopih za inovacije v kmetijstvu](#)

[Brošura EIP-AGRI o operativnih skupinah](#)

[Delovni program Obzorja 2020](#)

[Seznam obstoječih projektov, pri katerih se uporablja pristop z več akterji](#)

[Skupni format EIP-AGRI: \[servicepoint@eip-agri.eu\]\(mailto:servicepoint@eip-agri.eu\)](#)

Na [stiščiču EIP-AGRI](#) so že na voljo primeri tekočih inovacijskih projektov, vključno z operativnimi skupinami, in ideje za nove pobude, ki spadajo pod „model interaktivnih inovacij“.

Kako oblikovati uspešen projekt z več akterji v okviru programa Obzorje 2020?

Usmerite **se na dejanske potrebe, težave ali priložnosti**.

Izberite partnerje konzorcija s **komplementarnimi vrstami znanja in spretnosti** (za „navzkrižno bogatenje“).

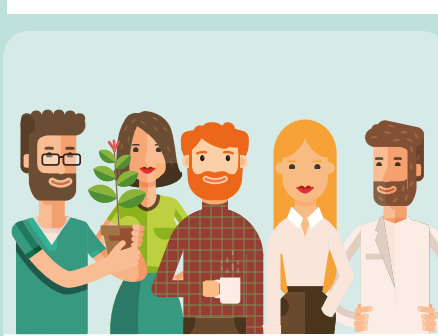
Vključite **kmete, gozdarje ali druge končne uporabnike**, da bi izkoristili njihove podjetniške spretnosti.

Vključite **„multiplikatorje“** – ljudi, ki lahko prinesejo praktično znanje in pomagajo dolgoročno razširjati rezultate.

Prpravite načrt z **jasno vlogo za vsakega od različnih partnerjev**.

Organizirajte **dejavnosti izmenjave znanja** med partnerji.

Premostite vrzel med raziskavami in prakso **z olajšanjem razprav**.

Vključite skupine za interaktivne inovacije, kot so **operativne skupine EIP-AGRI**.

Vsi partnerji morajo **ves čas projekta sodelovati pri ustvarjanju in odločanju**.

Ponazorite, kako projekt **dopolnjuje obstoječe raziskave in dobre prakse**.

Prpravite **praktične informacije**, ki se razširjajo po najpogostejših **poteh razširjanja** ...

... in napišite lahko razumljive **povzetke o praksah v skupnem formatu EIP**.